

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Summatason erillistiedonkeruut Tilannekatsaus

13.12.2023

Esiselvityksen toteuttaminen, kevät 2023

- OPH teki keväällä OKM:n toimeksiannosta esiselvityksen Summatason erillistiedonkeruiden järjestämisestä tavoitteena selvittää erilaisia vaihtoehtoja kestävään ja sujuvaan summatason erillistiedonkeruiden toteuttamiseen tulevaisuudessa.
- Selvityksen keskiössä oli erityisesti esi- ja perusopetuksen tarpeet, mutta tavoitteena oli myös tunnistaa ratkaisuehdotus/ehdotuksia, joita voisi hyödyntää myös muilla koulutusasteilla, minimissään lukiossa, jossa järjestäjätahot ovat samat.
- Esiselvitys ja sen päähavainnot käytiin läpi TIES-ryhmässä kesäkuussa 2023 raportin valmistumisen jälkeen.

Esiselvityksen pohjalta tehdyt toimenpide-ehdotukset

- Selvityksen perusteella summatason tiedonkeruiden toteuttamisen kestäväksi ratkaisuksi tunnistettiin kaksi relevanttia vaihtoehtoa, joista esitettiin vertailu esiselvityksessä: Opetushallitukseen rakennettava tiedonkeruutoiminto ja Valtiokonttorin tiedonkeruutoiminnon tuottama palvelu. Esiselvitysraportin lopputulemana ehdotettiin edistettäväksi Valtiokonttorin ratkaisuvaihtoehtoa perusteluna Valtiokonttorin kyvykkyys toteuttaa summatasoisia tiedonkeruita erityisesti tiedonkeruiden teknisenä toteuttajana, esimerkkeinä kuntien ja hyvinvointialueiden tiedonkeruut. Lisäksi Opetushallitus ja Valtiokonttori olivat käynnistäneet yhteistyön vastaavan tiedonkeruupalvelun kehittämiseksi valtionosuusrahoituksen tiedonkeruusiin (VALOS II-hanke), jolloin nähtiin järkeväksi lähteä tutkimaan yhteistä ja myös tulevaisuudessa laajempikäyttöistä ratkaisua erillisten ratkaisujen sijaan.
- Tämän lisäksi ehdotettiin, että nykyisiin tiedonkeruusiin muutoin kohdistuvan jatkuvuusriskin minimoimiseksi Tilastokeskuksen kanssa sovitaan vuoden pituisesta jatkosta tiedonkeruiden toteuttamiselle nykyisellä toimintamallilla.
- Aikataulullisesti esiselvitysvaiheen jälkeen todettiin, että Summatason tiedonkeruuratkaisun jatkokeskustelujen osalta odotetaan valtionosuusrahoituksen hankkeen (VALOS II) pilotin valmistumista (tuolloinen arvio elokuussa 2023), ja sen jälkeen jatketaan tulevan ratkaisun arviointia.

Nykyisten tiedonkeruiden jatkuvuuden varmistaminen

- Summatason tiedonkeruiden jatkuvuuden varmistamiseksi (ennen uutta ratkaisua) ministeriö ja OPH on neuvotellut Tilastokeskuksen kanssa, ja Tilastokeskus on varautunut toteuttamaan vuosina 2024 ja 2025 seuraavat tiedonkeruut:
 - Peruskoulujen erityisopetus -täydennyskysely (Tehostetun ja erityisen tuen tiedonkeruu)
 - Varhaiskasvatuksen yhteydessä järjestettävän esiopetuksen oppimisen tuen tiedonkeruu
- Lisäksi on sovittu Tilastokeskuksen kanssa katsomusaineiden tiedonkeruiden sisällyttämistä jo olemassa olevaan Peruskoulujen erityisopetus-täydennyskyselyyn
- Yhteistyöstä Tilastokeskuksen kanssa neuvotellaan, jotta varmistetaan tiedonkeruiden jatkuvuus kunnes uusi ratkaisu on käytettävissä

Tilannekatsaus 13.12.2023

- Valtiokonttorin pilotin esittely järjestettiin Valtiokonttorin toimesta 6.11.2023, ja ratkaisun osalta todettiin pilottivaiheen tulosten pohjalta, että pilotin kautta valtionosuustiedonkeruille tuotettu ratkaisu on toimiva, ja että periaatteessa ratkaisu voisi palvella myös summatason tiedonkeruiden tulevia tarpeita.
- Ministeriön toivomuksesta pyydettiin vielä marraskuussa ehdotus CSC:ltä opetushallinnon vaikuttavuustietopalvelun Arvon soveltuvuudesta summatason erillistiedonkeruiden toteuttamiseksi, ja CSC toimitti ja esitteli Arvo-palvelua 30.11.2023. Esittelyn pohjalta Arvo:n todettiin periaatteessa myös taipuvan summatason erillistiedonkeruusiin. Arvo-palvelun arviointi ei sisältynyt kevään esiselvitykseen, ja tämän vuoksi Arvo:n soveltuvuutta haluttiin vielä selvittää.

Tilannekatsaus 13.12.2023

- OPH julkisti OPH:n ja Valtiokonttorin välillä käynnistyneen yhteistyön VALOS II tiedonkeruiden osalta 7.12.2023. Uuden tiedonkeruuratkaisun kehittäminen etenee markkinavuoropuheluun, ja tavoitteena on saada uusi ratkaisu käyttöön vuoden 2025 loppuun mennessä.
- 12.12 järjestettiin Valtiokonttorin, OPH:n Valos II-hankkeen sekä OPH:n/OKM:n Summatason tiedonkeruuratkaisun suunnittelutiimin kesken tilannekatsauspalaveri, jossa käytiin läpi tämänhetkistä tilannetta ja aikatauluja. Ratkaisun osalta todettiin, että mikäli Summatason erillistiedonkeruut haluttaisiin mukaan tulevaan ratkaisuun, aikataulullisesti voitaisiin edetä VALOS II-tiedonkeruuhankkeen rinnalla. Lisäksi todettiin, että kustannukset Summatason tiedonkeruun mukaantulon osalta eivät lisäisi merkittävästi valtionosuusratkaisun osalta aiemmin tehtyä alustavaa kustannusarviota.
- Todettiin, että OPH:n ja OKM:n kesken tulisi järjestää palaveri, jossa päätetään tulevasta ratkaisusta Summatason tiedonkeruiden osalta nyt tunnistettujen vaihtoehtojen pohjalta, käydään keskustelu tulevan ratkaisun rahoituksesta ja kustannuksista, aikataulusta sekä tiedonkeruun toimintamallista sekä eri osapuolten rooleista ja vastuista tiedonkeruiden osalta. Päätös etenemisestä uuden ratkaisun osalta tulisi tehdä alkuvuodesta 2024.